

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 11/17
V Lucemburku dne 7. února 2017

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-638/16 PPU
X a X v. État belge

Podle generálního advokáta Mengozziho jsou členské státy povinny udělit humanitární vízum, jsou-li dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že v případě odmítnutí budou osoby dožadující se mezinárodní ochrany vystaveny mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení

Existence či neexistence vazeb mezi dotyčnou osobou a členským státem, jemuž je žádost podána, je irelevantní.

Dne 12. října 2016 podali syrští manželé spolu se svými třemi nezletilými dětmi nízkého věku, všichni syrské státní příslušnosti a žijící v Aleppu (Sýrie), žádosti o udělení víza na velvyslanectví Belgie v Bejrútu (Libanon). Dne 13. října 2016 se vrátili do Sýrie. Žádali o udělení víz s omezenou územní platností na základě vízového kodexu EU¹, aby rodina mohla opustit obléhané Aleppo a podat v Belgii žádost o azyl. Jeden z členů této rodiny mimo jiné uvádí, že byl unesen ozbrojenou skupinou, bit a mučen a nakonec propuštěn za výkupné. Poukazují zejména na zhoršení bezpečnostní situace v Sýrii a obzvláště v Aleppu a na skutečnost, že jim jako pravoslavným křesťanům hrozí pronásledování z důvodu jejich náboženského vyznání. Dodávají, že nemají možnost se zaregistrovat jako uprchlíci v sousedních zemích, zejména s ohledem na skutečnost, že hranice mezi Libanonem a Sýrií byla v mezidobí uzavřena.

Office des étrangers (Cizinecký úřad, Belgie) tyto žádosti dne 18. října 2016 zamítl. Uvádí, že požádala-li dotyčná syrská rodina o vízum s omezenou územní platností za účelem podání žádosti o azyl, měla tedy zjevně v úmyslu pobývat v Belgii déle než 90 dnů². Office des étrangers navíc zvláště zdůrazňuje, že členské státy nejsou povinny přijmout na své území každého, kdo žije v zoufalé situaci.

Syrská rodina se tedy obrátila na Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) s návrhem na odklad vykonatelnosti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení víza. Tento soud se v naléhavém řízení rozhodl položit Soudnímu dvoru otázky ohledně výkladu vízového kodexu a Listiny základních práv Evropské unie, konkrétně jejího článku 4 (zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu) a článku 18 (právo na azyl).

V dnešním stanovisku generální advokát Paolo Mengozzi nejprve vyslovil závěr, že se na situaci dotyčné syrské rodiny vztahuje vízový kodex, a tudíž unijní právo.

Rovněž je toho názoru, že orgány členského státu při přijímání rozhodnutí na základě vízového kodexu uplatňují unijní právo, a jsou tedy povinny dodržovat práva zaručená Listinou.

Generální advokát Mengozzi v tomto ohledu zdůrazňuje, že v Listině zakotvená základní práva, jež musí dodržovat všechny orgány členských států konající v rámci unijního práva, jsou adresátům aktů přijatých takovými orgány zaručena nezávisle na jakémkoli kritériu teritoriality.

¹ Nařízení (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech a konkrétně jeho čl. 25 odst. 1 písm. a).

² Vízový kodex podle svého čl. 1 odst. 1 a 2 stanoví „postupy a podmínky udělování víz pro průjezd přes území členských států nebo předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující tři měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období“. Podle čl. 32 odst. 1 písm. b) tohoto kodexu se žádost o udělení víza zamítne, existují-li důvodné pochybnosti, pokud jde o úmysl žadatel opustit území členských států před skončením platnosti víza, o které žádá.

Na otázku, zda je členský stát povinen udělit humanitární vízum za situace, kdy prokazatelně hrozí porušení zejména článku 4 Listiny, odpověděl generální advokát kladně, a to nezávisle na tom, zda mezi danou osobou a členským státem, jemuž je žádost podána, existují vazby, či nikoli.

Generální advokát nesouhlasil s výkladem vízového kodexu, podle něhož tento kodex uděluje členským státům jen prosté zmocnění k udělování takových víz. Jeho postoj se zakládá jak na znění a struktuře ustanovení vízového kodexu, tak na nutnosti, aby členské státy v rámci svého prostoru pro uvážení dodržovaly při uplatňování těchto ustanovení práva zaručená Listinou.

V této souvislosti je prostor pro uvážení náležející členským státům nutně vytyčen unijním právem.

Podle generálního advokáta je nesporné, že navrhovatelé byli v Sýrii vystaveni přinejmenším reálnému riziku mimořádně závažného nelidského zacházení, které jednoznačně spadá do působnosti zákazu stanoveného v článku 4 Listiny. Zejména vzhledem k dostupným informacím o situaci v Sýrii nebyl belgický stát oprávněn činit závěr, že je zproštěn své pozitivní povinnosti podle článku 4 Listiny.

Generální advokát Mengozzi proto Soudnímu dvoru navrhuje, aby na otázku Conseil du contentieux des étrangers odpovědět tak, že členský stát, jemuž státní příslušník třetí země podá žádost o udělení víza s omezenou územní platností z humanitárních důvodů, je povinen takové vízum udělit, jsou-li dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že přímým důsledkem neudělení tohoto dokladu bude vystavení tohoto státního příslušníka zacházení zakázanému článkem 4 Listiny, a to tím, že mu bude odepřen zákonný prostředek k uplatnění jeho práva žádat v tomto členském státě o mezinárodní ochranu.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106